

Křivé obvinění

Nebudeš šířit falešnou pověst. Nespráhneš se se svévolníkem, aby ses stal zlovolným svědkem. (Ex 23:1)

1. čtení: Matouš 26:59-65

Hlavní čtení: Ex 23:1-9

Milí bratři, milé sestry,

slavný americký psychiatr Karl Menninger v jedné své knize říká: „Zranit něčí sebevědomí, jeho hrdost, jeho pověst mezi přáteli a jemu rovnými lidmi může znamenat tichou vraždu. Žádný zločin to není. Ale hřích to je.“

A právě takovým pomalým a nenásilným způsobem likvidace druhého člověka se může stát křivé obvinění. Nařčení, které se nezakládá na pravdě.

I.

Zřejmě každý z nás poznal na vlastní kůži křivé obvinění. Zažili jsme to. Někdo jednou, dvakrát. Někdo jiný žel mnohokrát. Už ve školce či ve škole se s tím děti setkají. „Paní učitelko, paní učitelko, to udělal on.“ A přitom vy jste to neudělali. Byli jste v tom nevině. „Děláš mi to schválně,“ slyší manžel od své ženy, která stojí nad hromadou neuklizeného prádla. „Chceš, abych zuřila.“ „Ne, nechci. Ale cokoli řeknu, bude stejně použito proti mně.“ Nebo naopak. Muž přijde z práce a řekne své ženě: „Zase jsi celý den nic nedělala. Jenom ležíš na gauči s mobilem v ruce.“ Je zbytečné vysvětlovat, že si sedla pět minut před jeho příchodem.

Dnes se tedy budeme zabývat tímto důležitým tématem, kterým je křivé či falešné obvinění. A začněme jednoduchou otázkou: **CO TO VLASTNĚ JE?** Odpověď je snadná: *Když mě někdo obviní z něčeho špatného, co jsem ve skutečnosti neudělal.* Tedy: *Když o mně někdo říká něco, co není pravda.* To skoro zní, jako bychom se bavili o pomluvách. Pomluvy a křivá obvinění jsou si blízko, to je pravda. Ale přece jen je mezi nimi rozdíl. Pomluvy se totiž mohou šířit i bez toho, abych se o nich doslechl. Lidé pomlouvají člověka za jeho zády. V tom je přece síla pomluv: Lidé se o vás baví, ale vy o tom nemáte ani páru. Nemají odvahu jít přímo za vámi, aby vám to sdělili do očí. Zmůžou se akorát na to, aby s jinými lidmi mluvili o vás. O vašich problémech. O vašich slabostech. O vašich přešlapech a pádech. A všechno, co o vás říkají, může být pravda pravdoucí. Pomluva totiž nemusí být nutně lživá.

Až teprve v okamžiku, kdy se dozvíme, co se o nás říká, můžeme to pokládat za křivé obvinění. Za falešné nařčení. Celá ta špína prostě jednoho šeredného dne vyplave na povrch. Nebo – a to se také stává – se najde člověk, který nemá problém vpálit vám do očí, co si o vás myslí. Pro takové lidi jsou pomluvy jen ztrátou času. Jdou rovnou k věci. „To ty jsi nám ukradl česnek na poli. Nemohl to být nikdo jiný. Chodíš kolem našeho na procházku.“ „Ty jsi mi naboural auto. Včera večer jsi kolem něj jel, já jsem tě viděl z okna.“ „Ty mi pálíš za mou ženou. Viděl jsem, jak s ní flirtuješ.“

Bratři a sestry, dnes nechci ztrácet drahocenný čas popisem situace, že my sami jsme někdy někoho křivě obvinili. Ano, dost pravděpodobně jsme se tohoto hříchu někdy dopustili. Je to levárna, kterou Boží slovo bere velice vážně. Kdo z nás má v tomto ohledu špinu za nehty, musí volat k Bohu, aby mu odpustil. A měl by se jistě omluvit tomu, koho falešně osočil. Měl by ho odprosit pěkně z očí do očí. Křesťane, pokud jsi k tomu zatím nenašel sílu, pros svého Pána. On tě k tomu vyzbrojí.

Dnes se nechci dlouze zabývat ani situací, kdy nás někdo obviní z něčeho, co jsme skutečně udělali. I to se nám často stává. To je ovšem v pořádku. Opět nás to vede k pokoře a k pokání. Vždyť my nejsme žádní morální supermani. My máme stále co vyznávat a za co se omlouvat. Nikam v takových případech nevede naše chabá a trapná obrana, kterou jsme používali už ve školce: „Ale to není pravda. Já jsem to neudělal. Nic z toho se nestalo.“ Pokud se stalo, pokud je obvinění pravdivé, opět nám nakonec nezbyvá nic jiného, než pokorně všechno vyznat Bohu i těm, kterým jsme ublížili. Zamotávat se do lži a kopat kolem sebe, to není správná cesta.

II.

Takže: Dnes se zaměříme na situaci, kdy nás někdo falešně obviní z něčeho, co jsme neučinili. Kdy nás někdo křivě nařkne z toho, čeho jsme se nedopustili. A hned se ptejme: **PROČ TO LIDÉ DĚLAJÍ?**

Existují tisíce důvodů, proč jeden člověk nepravdivě osočí druhého člověka. Často za tím mohou stát peníze. Touha po majetku. Nebo neuhasitelná žářeň po moci. Nebo prostě jen závist či nenávisť vůči bližnímu. S tím vším se setkáme v reálném životě. A to všechno najdeme i v Písmu. Potífarova žena křivě obviní Josefa

z toho, že se s ní chtěl milovat. Proč na něj hází takovou špínu? Protože ho nenávidí. A proč ho nenávidí? Protože jí odmítl dát to, co po něm chtěla. A to ta majetnická ženská prostě neunesla. Josef skončil v kobce. Další případ: Nábota, majitele vinice, obvinili křiví svědkové ve vykonstruovaném procesu. Na základě tohoto křivého obvinění lid Nábota ukamenoval. Proč se to stalo? Protože král Achab toužil vlastnit právé jeho vinici. A jeho manželka, královna Jezabel, svému králi chtěla udělat radost. Prý se Nábota rouhal Hospodinu i svému králi. Dvě křivá svědectví a s Nábodem je ámen.

A teď už jen v rychlosti: Eliáše křivě obvinil král Achab. Důvod? Skrže Eliáše Bůh sám kritizoval tohoto bezbožného krále. Achab tohoto proroka nenáviděl pro slovo Boží. Kněz Amasjáš měl stejný problém s prorokem Ámosem. A jeruzalémská princátka zase nesnášela proroka Jeremjáše, který jim přinášel nepříjemnou zvěst od Hospodina. Proto jim nedělalo problém Jeremjáše zatknout a uvěznit na základě křivého obvinění.

I Pán Ježíš dobře věděl, jak hořce chutná falešné obvinění. Jeho nepřátelé ho totiž ani po této stránce nešetřili. Tak moc ho nenáviděli, že o něm veřejně říkali, že je to spolupracovník samotného ďábla. Ten nejhorší případ falešných svědectví, který vedl přímo k jeho ukřižování, jsme si připomněli v prvním čtení. A ti, kteří kráčeli v jeho stopách, apoštolové Petr a Pavel nebo třeba diákon Štěpán, také čelili falešným nařčením.

Takže: Závist, nenávist, chamtivost, touha po moci. To všechno může být spouštěč křivých obvinění. Ale jeden důvod jsem ještě nezmnínil. Lidé někdy druhé lidi falešně obviní proto, že jsou skálopevně přesvědčeni, že v tu chvíli slouží pravdě. Že to, co o druhých říkají, je pravda pravdoucí. „*A kdyby ses stavěl na hlavu, stejně neuvěříme, že jsi to neudělal. Na každém šprochu, pravdy trochu, ne?*“ Třeba když jsou katoličtí kněží obvinění ze sexuálního zneužívání nezletilých. Co říkají lidé? „*Jistě, že to udělali. Jinak by je tak nepropírali v médiích.*“ Možná ano, možná ne. Možná došlo k trestnému činu. Nebo si někdo chtěl jen přihrát svou polívčičku. Každopádně: Presumpce neviny platí u soudu, ale ne v normálním životě. Ještě za pár let, i kdyby od soudu takový člověk vylezl čistý jak lilie, si lidé vzpomenou, proč u toho soudu tenkrát byl. A v očích mnohých lidí bude stejně vinen. Ano, někteří lidé jsou tak zaslepení, že jsou bytostně přesvědčeni, že ten druhý skutečně udělal přesně to, z čeho jej viní. A umí tím nakazit i lidi kolem sebe. Tomu se pak těžko člověk brání. V takové mírné podobě to uměla naše babička. Na její přesvědčivé „*ále*“ vzpomínáme s láskou doteď. Někdo něco řekl a babička na to: „*Tys to udělal schválně.*“ „*Ne, babi, neudělal jsem to schválně.*“ „*Ále, udělal.*“ Konec debaty.

III.

Bratři a sestry, **PROČ NÁS TO TAK BOLÍ?** Proč je nám z toho do pláče? Proč se cítíme poníženi, když víme, že to, co se o nás říká, není pravda? No, především proto, že to není pravda. My uneseme, když lidé lžou. Ale nesmí lhát o nás! Nesmí si vymýšlet prachsprosté lži o nás. Nesmí naše jméno koupat ve špinavé kaluži. Nesmí naši čest vláčet bahnem. Cítíte to? Nejde jen o pravdu. Jde o nás. O naši osobu. O naše dobré jméno. O naši dobrou pověst, která v takovou chvíli dostává silně na frak. A to se nás silně dotýká. Žalmista volá k Bohu:

- ¹¹ *Hospodine, ukaž mi svou cestu, veď mě rovnou stezkou navzdory těm, kdo proti mně sočí.* ¹² *Nevydávej mě kvůli mých protivníků! Zvedli se proti mně křiví svědkové, i ten, z něhož násilí číší.* (Ž 27:11-12)

IV.

A teď: **JAK SE MÁME BRÁNIT?** Můžeme se vůbec proti takovým falešným nařčením bránit? No, můžeme to zkusit. Můžeme se obhajovat. Můžeme vysvětlovat a argumentovat do zblbnutí. Můžeme hledat další lidi, kteří potvrdí naši nevinu. Můžeme si najmout právníky a můžeme se soudit. Jestli uspějeme, to je ve hvězdách. Možná druzí uznají, že se zmýlili. Proč ne? Stát se to může. Možná se nám dokonce omluví, že se zmýlili. Zázraky se dějí, nejen o Vánocích. Jen pamatujme na to, že při naší obraně bychom se měli vyvarovat hříchu. Neměli bychom odplácet zlým za zlé, jak říká Písmo. A k tomu žel máme někdy sklony, když začneme bránit sami sebe. Z klidné obhajoby se snadno stane drsný útok.

A nebylo by přece jen lepší mlčet? Mlčet a nechat obranu na Bohu samotném? Možná se jedná o zdlouhavější proces. Nicméně Bůh se tě jednou zastane, na to vem jed! Není to zrovna snadná cesta, uznávám. Ale Písmo nám téměř nikdy nedoporučuje snadná řešení. Takže: Kde získat sílu třeba k tomu statečnému mlčení, kterým Ježíš odpovídal svým odpůrcům? Jak se dopracovat k tomu, k čemu nás Pán Ježíš vybízí v Kázání na hoře:

- ⁴³ *Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.'* ⁴⁴ *Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují,* ⁴⁵ *abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. (Mt 5:43-45)*

Jak se dostat na takovou vysokou úroveň, ke které se nás třeba apoštol Petr snaží dotlačit?

- ⁹ *neodplácejte zlým za zlé ani urážkou za urážku, naopak žehnejte; vždyť jste byli povoláni k tomu, abyste se stali dědici požehnání. (1Pt 3:9)*

Písmo nás nenechává v nevědomosti. Nabízí různé návody. Já v rychlosti zmíním jen čtyři z nich.

Za prvé: **Modlitba.** Co dělají žalmisté, když s jejich dobrým jménem lidé vytírají podlahu? Oni se modlí! Prosí Boha za sílu. Prosí Boha o zastání v té těžké situaci. Prosí Boha, aby potrestal ty, kteří jim tolik ubližují. Pořád je to lepší, než kdyby oni sami – na vlastní pěst – začali odplácet zlým za zlé.

Za druhé: **Znovu a znovu si musíme připomínat tu starou pravdu, že hříšní lidé dělají hříšné věci.** Že za jejich zlým jednáním stojí ten Zlý. To on si mne ručičky při každém falešném obvinění, co se jich jen na světě za jedinou hodinu odehraje. Z pravdivého obvinění má radost Bůh, který je pravda a spravedlnost sama. Ale z křivého obvinění má radost jen Satan. Vždyť on se tak i jmenuje! Satan: Tedy „Osočovatel“. „*Ten, kdo obviňuje.*“ Jóba křivě obvinil před Bohem. Vymyslel si na něho, že ten skvělý muž se drží Hospodina jen z vypočítavosti. Ve smyslu: „*Já poslouchám a ty, Bože, žehnáš.*“ Kniha Zjevení mluví o d'áblu takto:

- ⁹ *A veliký drak, ten dávný had, zvaný d'ábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé.* ¹⁰ *A slyšel jsem mocný hlas v nebi: "Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí."* ¹¹ *Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti.* ¹² *Proto jásejte, nebesa a všichni, kdo v nich přebýváte! Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám d'ábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá." (Zj 12:9-12)*

Bratři a sestry, my se máme přimlouvat i za naše nepřátele. A je to pro nás mnohem snadnější služba, když víme, že lidé kolem nás jsou ve vleku toho Zlého.

Za třetí: **Když se nám takové bezpráví bude dít, vzpomeňme si na tu skvělou partu lidí, kteří si tím také prošli.** Josef, David, Eliáš, Jeremjáš, Daniel, Štěpán, Petr, Pavel a samozřejmě Pán Ježíš. A mnozí další Kristovi svědci v dějinách. Třeba jen v našem národě. Když nás někdo falešně obviní, patříme do skvělé party, bratři a sestry! Proto Pán Ježíš říká:

- ¹¹ *Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně.* ¹² *Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi. (Mt 5:11-12)*

A nakonec to nejdůležitější: **Skrze Ježíše Krista jsme se stali Božími dětmi. Syny a dcerami svatého Boha.** Pomluvy a lži namířené proti nám nás mohou poškodit různým způsobem. Ale nedokážou nám vzít vztah s Bohem, založený na dílu Pána Ježíše. O to nás žádné křivé obvinění nemůže připravit. Jak prohlašuje apoštol Pavel:

- ²⁸ *Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí.* ²⁹ *Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími;* ³⁰ *které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.* ³¹ *Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?* ³² *On neušetril svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?* ³³ *Kdo vznese žalobu proti vyvoleným Božím? Vždyť Bůh ospravedlňuje!* ³⁴ *Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás!* ³⁵ *Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? (Ř 8:28-35)*

Modleme se:

Nikdo a nic nás od tvé lásky nemůže odtrhnout, Pane Ježíši, ani kdyby se sebevíc snažil. My patříme tobě. Navěky a navždy. Dej nám sílu k pokání a k rychlé nápravě, když druhým ubližujeme slovem i skutkem. Dej nám odvahu přiznat se, když nás někdo usvědčí ze špatnosti. A posiluj nás svým Duchem, obdař nás velikou moudrostí i láskou, když nás druzí lidé z něčeho falešně obviňují. Amen.